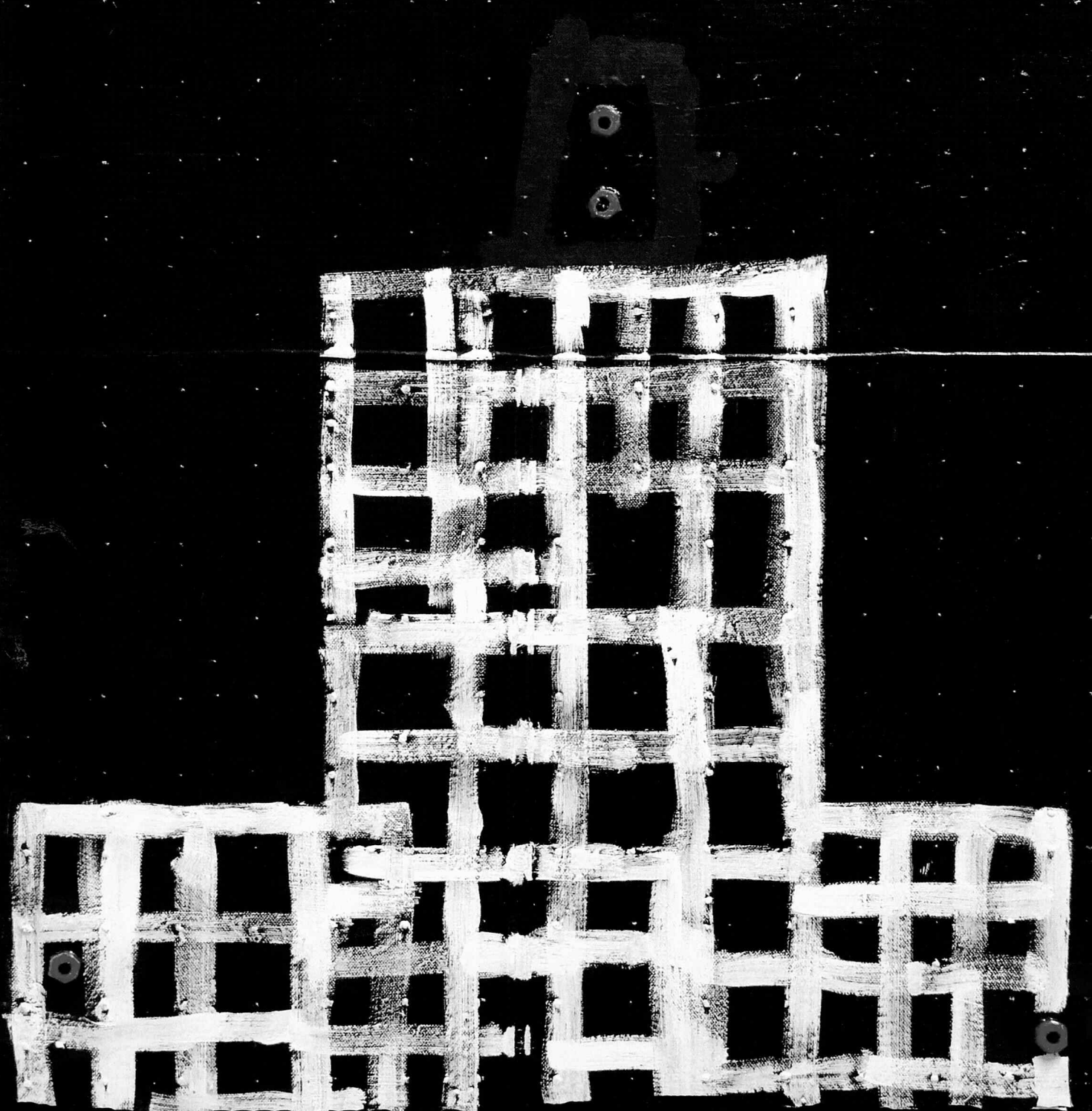

SOCIAL KRITIK

Tidsskrift for social analyse & debat
nr. 128 – december 2011

• VELFÆRDSTEKNOLOGI • FÆNGSELSUNDERVISNING • SOCIOLOGISK FANTASI • AL-QAEDAS SVANESANG • ANMELDELSER

Redaktør: Benny Lihme / socialkritik@gmail.com

Redaktionens adresse:

Social Kritik, Nansensgade 68 kld.

1366 Kbh. K

Tlf: 33 93 99 63

www.socialkritik.dk

Betaling: Danske Bank

SWIFT-BIC: DABADKKK

IBAN: DK08 3000 0002 8025 62

Reg.nr.: 9570 Konto: 2 80 25 62

Abonnement: Kr. 400,-

Nummer 128: Kr. 140,-

www.socialkritik.dk/?nr=128

Fotografisk, mekanisk eller anden form for gengivelse eller mangfoldiggørelse af dette tidsskrift eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Grafisk tilrettelægning:

Susanne Whitta Jørgensen, Grafisk Himmel

Tryk: Narayana Press

Forsidetegning: Gert Hansen

Tidsskriftet Social Kritik udgives af foreningen "Selskabet til fremme af Social Debat". Selskabet blev stiftet d. 4. 5. 88., og har som formål at fremme og deltage i den offentlige debat om sociale emner. En af måderne hvorpå Selskabet realiserer formålet, er at udgive dette tidsskrift. Selskabet og tidsskriftet skal tjene som forbindelsesled mellem samfundsvidenskaber, social forskning og den sociale praksis. Foreningen og tidsskriftet skal holde sig fri af parti- og fagforeningspolitiske interesser.

SOCIAL KRITIK's referencegruppe består af:

Flemming Balvig, Johs. Bertelsen, Nils Bredsdorff, Ning de Coninck-Smith, Anders La Cour, Tine Rask Eriksen, Thorkild Høyer, Ejler Johansen, Birgit Kirkebæk, Ida Koch, Øjvind Larsen, Søren Magnussen, Beth Grothe Nielsen, Birger Steen Nielsen, Henning Salling Olesen, Benedicta Pécseli, Knud Erik Pedersen, Annick Prieur, Flemming Røgilds, Lone Scocozza, Ove Sernhede, Søren Smidt, Peter Scharff Smith, Peter Thielst, Morten Thing, Jørn Vestergaard, Joachim Wrang.

Terrorister afstedkommer triste historiske mindesmærker, New York/Amerika har netop lagt det første tiår bag sig til historieskriverne ved ét af dem. For Oslo/Norge er det kun lige begyndt.

På en lidt overset måde nåede den norske tragedie at belyse den amerikanske. Som en af de overlevende fra Utøya, den analytisk begavede unge socialdemokrat og redningshelt Eivind Rindal, har pointeret, kan de europæiske muslimer være glade for, at World Trade Center tårnene ikke stod i Europa. Rindal hæfter sig ved, at i timerne efter terroren i Oslo og på Utøya foregik der adskillige ubehagelige overgreb på norske muslimer i gaderne, for alle var jo i første omgang overbeviste om, at dette var en islamisk udåd.

Det var det så ikke. I modsætning til New York, hvor det i store træk har været muligt at leve som muslim også efter 11. september 2001°), er det Rindals pointe, at dette ikke ville have været muligt, hvis 11. september var sket i en europæisk hovedstad. Hvad nu hvis 11. september var sket i København, ville anti-muslimer som Sørine Gotfredsen så ikke ophidse de kristne danskere fra prædikestolen i Jesuskirken i Valby?

Nuvel, mens den noget mislykkede danske diskussion om selvransagelse og ideologisk medskyld efter Utøya-massakren synes at være gået i sig selv, står nu spørgsmålet om, hvilken form for dom Anders Breivik skal have.

Mange, både venstreorienterede og nationalister på højrefløj, vil nok være enige med den tyske professor Freerk Huisken, som i sidste nummer af Social Kritik med Shakespeares "Hamlet" plæderede for, at "Skønt det er galskab, er der metode i den". En domfældelse skal altså ikke basere sig på, at Breivik er sindssyg (skønt dette giver mulighed for livslang indespærring). Han er en af os, som Nils Christie udfordrende skriver i dette nummer af Social Kritik. Udfordrende, fordi det implicerer, at samfundet på den ene eller anden måde skal indstille sig på, at Breivik på et tidspunkt genopstår som borger udenfor murene.

Denne tanke huer ikke oberst Lars Møller, som ellers har skrevet en hel bog om, at det er ok at slå ihjel. Og at danske soldater skal være bedre til både at dræbe og

INDHOLD

Nils Christie BREIVIK SOM EN AF OS	4
Lars Erslev Andersen AL-QAEDAS SVANESANG – status og tilbageblik på 10 års krig mod (al-Qaeda-)terrorisme	6
Benny Lihme MANDEN MED MANGE EGENSKABER	16
Susanne Bækgaard Holm OMSORG & OVERVÅGNING	24
Karina Vanderskrog HVORDAN ER DET EGENTLIG, DET STÅR TIL MED FÆNGSELSUNDERVISNINGEN?	32
Peter Koudahl 95% SYNDROMET (anmeldelse)	44
Niels Ploug STATEN, KONKURRENCEN, KONTROLLEN OG ULIGHEDEN (triple-anmeldelse)	47
Karen Ellen Spannow FREMtiden OG FRIHEDEN KAN FINDES I LIGHEDEN (anmeldelse)	52
Benny Lihme 1983-1993: WEIWEI I NEW YORK	56
Birger Steen Nielsen "VINDEN BLÆSER PÅ SPØRGSMÅL OG SVAR" om kritisk humanisme og universitetets opgave idag	60
Allan Madsen SOCIOLOGISK FANTASI	82
Flemming Røgilds FIKTIONENS SANDHED	92
Karen Ellen Spannow DEN NØDVENDIGE VIDEN – OG DEN HJERTESKÆRENDE (anmeldelse)	100
Benny Lihme REALITETERNES VERDEN (anmeldelse)	103
Benny Lihme FORSKELLIG OPTIK, FORSKELLIG VIRKELIGHED (anmeldelse)	105
Tom Ritchie DROP ANERKENDELSE – TÆNK NYT	110
Søren Gundelach FORMGIVNING AF BARNDOM (anmeldelse)	114
Morten Thing FRA KOLD KOMMUNISME TIL KOLD KRIG (anmeldelse)	116

leve med det (Møllers bog hedder "Vi slår ihjel og lever med det"). Hvad Breivik angår, skriver obersten imidlertid i en stor, vulgær artikel i Ekstra Bladet (14.10.2011), at Breivik (hvis navn Møller foreslår boykottes) er en "ikke eksistens-berettiget person", som det norske samfund ikke behøver brødføde. Oberst Møller fortsætter: "Hvis det havde været i Danmark, ville vi så virkelig have en forbryder som den norske psykopat tilbage på gaden?"

Tabloid kollegaen B.T. er mere konstruktiv. Således tilbyder bladets netversion "en unik rundtur på dødsøen Utøya".... "Kom med på ruten: i en morders fodspor.... Se video og billeder: Nu er øen åben igen."

Skal man le eller græde over dette nekrofilet journalistiske bidrag fra Danmark til Norge?

Anders Breivik er en ideologisk og krigerisk handlende kristen fanatiker, som var parat til at dø for sine overbevisninger. Kun en uforståelig langsom politi indsats gjorde, at han ikke er endt som martyr.

Som tyske Juli Zeh fremstiller det i hendes tankevækkende dystopiske roman "Corpus delicti" om sundheds diktatur staten, klamrer fanatikerens sig til en ide som et barn til sin mors skørter. Breiviks store ideologiske skrift, hvor rodet det end fremstår, viser en rationel overlegenhed og analytisk distance, som er Eichmann værdig. Han handler kriminelt af overbevisning, og da han alligevel er parat til at gå i døden for sine handlinger, er en dødsstraf absurd, fordi den bare vil ære terroristen.

*) I en leder i *The Economist* (3.9. 2011) fremhæves det, at præsident Bush efter 9/11 omhyggeligt betonedede, at Amerika ikke bekæmpede Islam, "a religion of peace" som han sagde. Han tog også skoene af og aflagde "fredsbesøg" i et par af New Yorks moskeer og kulturcentre.